

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den Nötkvinnan

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 10 AUGUSTI 1919.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

UTSIKT FRÅN SALTOLUOKTA.
BORG MESCH FOTO.

Nya vägar över Stora Lulevatten.

Den som för ett tiotal år sedan kom på den vilda idén att besöka Stora Sjöfallet, måste göra sig beredd på de stora svårigheter som mötte där civilisationen slutade. På vägen till Stora Sjöfallet slutade den rätt snart. Gällivare var civilisationens utpost till dessa öde trakter och där vidtog okänt land, som det fordrades mod och pengar att våga sig in uti. Genom milsvida ödemarker och timmar av rodd över tysta vatten gick färden till det land, som kunde väcka sådan längtan i människosinnet, att mödorna blevo till intet. Många av dessa som läng-

tat och varit bland de första som nått målet, skatta sig lyckliga, att de fått vara med om den tid, då alla dessa mödor måste genomgås. De skulle ej vilja vända åter nu när mödorna ej mera finnas. Så högt sätta de detta mål, att ögat fått skåda en av de syner inför vilken man förstår att det ej ofta blir människan förunnat att stå här i livet. Alla vi andra, som av skilda orsaker aldrig skulle kunna taga oss fram i ödemarken, få däremot vara Turistföreningen tacksamma som banat vår väg.

Från Gällivare taga vi nu den förbindelseled som endast några få år stått till buds, nämligen Porjusbanan. Stationen näst före Porjus, Lulelussen, är vår ändstation. Efter ungefär 1½ km. promenad på god väg, anlagd av Turistföreningen, nå vi fram till Stora Lulevatten, där Föreningens stuga, Lulelusstugan, inredd med britsar och ett litet kök, tager emot den som i ödemarken kommer för tidigt eller för sent till båten. Den som kommer med tåget riskerar ej att komma i otid om han läser turlistan. Endast 2 ggr i veckan är båt-

förbindelse i dessa avlägsna farvatten. Vid stranden ligger Turistföreningens bekväma motorbåt, Lulejaure, med plats för 28 personer, för att föra den resande vidare bort från civiliserad bygd. Efter 3½ timmes färd över öde vatten, där endast undantagsvis en tunn rökpelare från fattiga nybyggare vid stranden giva tillkänna att människor bygga och bo i den stora ensligheten, måste vi åter stiga i land, såväl passagerare som besättning, för att vandra ungefär 1 km. förbi Jauerekaskoforsarna, som omöjliggöra en sammanhängande vattenväg, och så komma vi till den nedanför forsarna belägna Langasstugan, även den uppförd av Turistföreningen till skydd och hjälp åt den resande. Motorbåten »Langas» ligger med flaggan på svaj och så fortsättes färden ytterligare 2½ timme till Saltoluokta Turiststation, därifrån resan göres till Stora Sjöfallet genom ungefär 1 timmes motorbåtsfärd.

Ödemarksstämning vilar över dessa nordliga farvatten. Sällan synes ett tecken till liv i denna karga natur. Ett ensamt nybyggarhem med finsktalande befolkning, en enslig lappkäta, det är allt. När stormen stryker fram mellan fjällen ger den tavlan ett liv som ytterligare skärper den stora ensamheten.

Vi möta en motorbåt från Porjus kraftverk. Den har ej kunnat taga sig nedför vattnet på tre dagar för storm. Nu bedja de få låna vår julle för att kunna komma tre mån i en pråm invid stranden till hjälp. De ha ingenting ätit på tre dagar. Och häruppe är hjälpsamheten den dygd som faller sig naturligast. Här är människan i nöd hänvisad till den första hon möter och det frågas inte om rekommendation ty sådant spörjer inte det stora allvaret efter.

Längs dessa stränder, kantade av Jokkmokks milsvida skogar, stryka björn och varg fram, och här bor en lapp, som kallas den store björnjägaren. Det är han som rör den ensliga båt, som kommer oss till mötes i tystnaden. Han blev en gång till hälften ihjälriveren, när han skulle färdas stigarna fram för att viga vid sin kvinna. Det är länge sedan dess. Såren ha blivit till ärr och kvinnan i båten har blivit grå och mången kamp har han kämpat mot skogarnas herre sedan dess, en kamp som kommer att räcka livet ut. Nu har han ett fredligt ärende till vår kapten, som ofta får vara den förmedlande länken mellan obygd och civilisation.

Den store björnjägarens hu-tru stiger ombord. Turistföreningens båtar äro ej endast till för turister. De ha även en annan viktig mission att fylla, som tack-samt utnyttjas av strändernas och även avlägsnare träkters befolkning.

På båten kokas kaffe och den trots ödemarkens ensamhet glada stämningen hos dess passagerare ger sig uttryck i muntert skämt och lustiga visor.

Men den store björnjägaren rör hem till sin kåta. Hans åror gå i takt med »Honolulu», som klingar ut över Langas tysta vatten.

Vem kan värja sig mot civilisationens landvinningar? Inte ens den store björnjägaren i Jokkmokks ödemarker.

Ebba Frendin.

En dröm om ett folks själ.

Skiss av RUTH KJELLEN-BJÖRKQUIST.

SOMNADE JAG PÅ MJUKA DYNOR OCH släpptes jag genom sömnens mjuka moln ned i det tunga drömlandet — jag vet inte! — Men jag stod i en både öde och rik, sömntung och levande värld. Molnen foro långsamt sin väg lågt över jorden i en evig enformighet, konturlösa, mjuka och grå, lämnande landskapet en tyngd, som om det knappt kunde uthärda att bära den, men som det ändå härdade ut med sekund efter sekund, minut efter minut, timma efter timma. Vad skulle den annat göra — den arma jorden — Var den inte till för att bära himmelens bördor? Jag började gå framåt vägen i det täta och silande regnet. Det var en lång och enformig väg, krig och uppstött av regnet, plöjd av många tunga korossers djupa spår. — Ingen måtte någonsin sköta den vägen! — Jorden var lämnad åt sig själv att ligga ensam — sovande — drömande. Jag gick också framåt — ensam — sovande — drömande till själ och sinnen. Slätten omkring mig och vägen var enformig och dock lummigt rik ända till yppighet. Det snarare kände än såg man. Såg man, så såg man bara en lerig landsväg att gå i all oändlighet, tunga gråa moln, tunga lummiga lunder av träd, duvna och grå av regn, här och var små kullar, som långsamt, liksom trötta av sömn och evinnerligt grått regn, reste sig litet över den vida grå slätten, som bar och bar på de mjuka tunga molnen sekund efter sekund, minut efter minut, timma efter timma. — Men kände man, så kände man att regnet var mildt och varmt av vår, att de duva

träden svällde av liv innanför täta dimmor av sömn och dröm, att ångorna från jorden voro mättade av vår, att luften var alldeles tung och berusad av återhållen doft. — Var kunde väl molnen hänga så tungt och regnet sila så tätt och jorden bära så tåligt sin formlösa börda? Var kunde väl under allt detta drömande och sovande livet ånga så starkt och mäktigt, att man icke orkade förnimma det som kraft utan endast som tung bedövning — så att man inte kunde annat än viljelös och drömande härda ut den långa gråa vägen över de trötta kullarna och fälten? — Ja, var?

Hade jag inte sett det förut, eller hade det kommit till först nu — jag vet inte! — Men jag vandrade ju sist i ett litet tåg av tysta människor, som ungt och tålig strävade vägen fram i leran och regnet. Alla hade de grova grå kåpor med rep om livet, män, kvinnor och barn, och alla hade leriga trötta fötter med slitna sandaler på. — Och jag hade detsamma och var visst en av dem. — Vad jag var trött och vad min närmaste kamrats ögon voro matta! — Men alla gingo vi och gingo och gingo, som drivna av en sträng plikt — nej, »plikt» var visst ett ord från en öppnare och vaknare värld, som stulit sig in under min panna! — Vi gingo som drivna av en lag. Vi voro en sekt av något slag och gingo en pilgrimsvandring till ett altare för vår religion, vilket skulle ligga långt, långt borta någonstans vid den långa, lerika vägen. Vi visste ej mer än att vi måste tåla och sträva i leran och regnet. Det hade det sovande grå fältet lärt oss, som bar och bar på de tunga molnen, och de duvna och drömande träden och gräsen. — Vi måste försaka och hålla ut, om än våra fötter släpade efter oss. Vad skulle den annat göra — den arma kroppen? Var den inte till för att bära himmelens bördor?

Jag måste åter fråga mig som förut och undra över var jag kunde vara på Guds stora, gröna jord, var människorna, när de hade heligheten och enfalden i sina hjärtan, kunde, utan att fråga eller längta, orka, tåla och försaka allt utan att fordra en gnista av meningens ljus till tröst för de trötta ögonen, liksom deras tåliga jord omkring dem i denna stund. —

Nu visste jag det, jag hade gentligen känt det hela tiden: jag gick på en landsväg över en slätt någonstades i mitten av det »heliga» gamla Ryssland, landet som sover och drömmer över så mycken dold kraft, vars folk, när det är heligt och enfaldigt kan drömande och sovande tåla och orka allt.

Och nu var jag en av det folket och färden gick över kullar och fält, regnet silade i tröstlös enformighet och under och bakom allt ångade den dolda våren och livet, givande oss sin kraft i en tung bedövning.

Vägen gick i denna stund uppför en låg kulle. Regnet kom forsande ner i de djupa hjulspåren, grävande ännu bredare fåror och sköljande våra fötter, men upp måste vi, ty kanske kunde vi däruppför se altaret långt i fjärran. Och upp kommo vi, rastade och skådade ut över fälten.

LIVETS VÄG.

Medan klockan till hällgemål ringer
sitter jag och ser, hur vägen
går över fädernas mark
i slingrande bukter till kyrkan.
Den går mellan gråa åsar och mag-
raste
ödemarksgården.
Den vägen är mig så kär.
Som guld den flammar
I kvällande sol.

Som vägen till kyrkan
är min moders väg:
ju mera det kvällas och aftonens
sol över hennes liv
fjärmas och sjunker —
rodnar dess flammande färg.
Den vägen är mig så kär . . .
Som en blodstrimma
den lyser av självuppföringens steg,
trampade i självförgättna dagar.

VICTOR MYRÉN.

Pröva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Möbeltyger • Bomullstyger • Gardiner
Hemvävda, starka och vackra. • **Konstfliten, Göteborg.**

Då blev jag med ens mig själv. Såg jag en blodröd strimma genom molnens eviga enahanda, som minde mig om min vakna värld i nordens långt borta — jag vet inte. Men jag kände att jag hörde till ett hemland, där man inte vill vara med i det som drömmar och sover på ytan av livet, där man vill bära, men vaket och längtande, och där man vill vara med i det som lever, hur djupt det än är dolt i det dimmiga grå.

Och jag vände pilgrimsskaran ryggen och gick ensam ned för kullen tillbaka den väg som vi kommit, mitt hjärta frågade och mina ögon forskade. Fötterna gingo lättare nu, ty frågan och längtan ha vingar, som bära en människa. Vid en krök av vägen stod en lund av höga lummiga träd, vilka ruvade som över en gåta. Dit in ville jag, och fast grenarna värnade och lundens inre som med stora tunga och våta björnramar, så trängde jag mig ändå in. Men därinne ruvade mörkret än tätare och såg på mig med dolska svarta ögon. Var det då inte liv i gåtan? — Men jag kände ju att livet och våren doldt någonsans! — Jag böjde mig ned och lyfte varligt på en av tuvorna — jag ville genomsöka allt —, och se — en underbar doft av vår och liv blev fri och strömmade ut över tuvor och träd och under min lyftande hand såg jag en rikedom av blommor och färger, vars like jag aldrig sett, från det djupaste violett och det ljuvaste blått till det allra mest drömmande rött. Alla färgerna voro lidelsefull allvarliga, och så djupt som de blomögonen sågo in i min själ, så har ännu aldrig någon sett. — Jag förstod, att så här glödde lidelsen och allvaret under tuvorna och regnet och det eviga tålmodet i Rysslands själ. Här voro de djupa tankarna, de starka orden, de mäktiga känslorna, dem världen rasade och längtade efter — här i den stora stillheten, bakom sömnen och drömmen. — Jag ville plocka blommorna i stora tuvor för att föra dem med mig till mitt hemland, där deras djupa ögon skulle lära mig att leva, men de gled undan mina händer, grenarna lyfte så allvarligt på sina stora våta tassar och sade: "Låt dem vila och växa i stillheten!" — Och jag, som ändå var från ett land, där man forskar och frågar och vill se allt i dagens ljus, jag kände, att här måste jag lyda grenarna och fälten.

Och jag lade blommorna till ro under sin tuva och lät grenarna sluta sig som värnande björnramar omkring dem och blev stående mitt på vägen, sende över det tröstlösa landskapet och de bortfågande pilgrimerna med kärlekens ögon för de blommornas skull. Nu kände jag dig, du Rysslands själ och ville vara med, då alla folk med jubel hälsa dig som en syster, då du en gång ur sömn och dröm och tålmod skulle slå upp ditt lidelsefullt djupa öga för att efter din Gudsdröm söka lära oss att leva — — —

Bröt solen fram genom molnen? — Jag vet inte! Men jag väcktes på mjuka dynor av morgondagern i det land, där man vill bära himmelens bördor vaket och längtande och där man vill fråga och forska och se allt i dagens ljus. — Men med upp i dagens ljus kom bara — en gåta.

Marie-Louise Lundström.

FORESTÄNDAREN FÖR MALMÖ HÖGRE läroverk för flickor fröken Marie-Louise Lundström blir den 11 juli 50 år. Vem skulle ha trott, att fröken Lundström, den ungdomligaste bland de unga, redan vore färdig med sitt halva sekel. Men å andra sidan — tar man hänsyn till vad femtioåringen i sin mångsidiga verksamhet hittills presterat är det mer än märkvärdigt, att hon icke är vida äldre!

Det var således den 11 juli 1869, som Marie-Louise Lundström första gången skådade dagens ljus. Hon föddes i Simrishamn, där fadern var handlande. Det lär ha vilat en stor trevnad över det hem, där den unga Marie-Louise och hennes syskon växte upp; familjens alla medlemmar voro varmt fästade vid varandra. Det var på den tiden, åtminstone i småstäderna, rätt klen bestämt med undervisningen för flickor, och Simrishamn utgjorde från denna regel intet undantag. Emellertid tog sig en fröken Jeannette Balkenhausen (sedermera död som telegrafist i Malmö) före att i den lilla staden sätta upp en flickskola. Antalet elever blev inte stort, endast 10 stycken. Bland dem finna vi emellertid Marie-Louise Lundström och hennes synnerligen goda vän, numera professorskan Anna Herrlin, född Björkegren. Det måtte ha varit en högslagen intressant undervisning, som "tant Jeannette" kunde meddela sina elever, framför allt i svensk historia och franska, och det torde också ha varit några ovanliga elever, ty de nöjde sig inte med vad "tant Jeannette" berättade för varje gång, de längtade ideligen efter mera...

Tiden gick, och lusten att förvärva sig kunskaper var åtminstone hos några av skolans elever alljämt lika stor. Man hade sport, att det var möjligt även för flickor att taga studentexamen, och snart finna vi de två vännerna i arbete med studentexamen som mål. Det målet nådde Marie-Louise Lundström år 1888, då hon som privatist i Malmö avlade studentexamen, men dessförinnan hade hon 1885 vunnit inträde som elev vid Malmö högre läroverk för flickor, samma läroverk som nu i henne ser sin värderade föreståndarinna.

Först nog följde på studentexamen en kandidatexamen, avlagd vid Lunds Universitet. Men det var då inte så lätt som nu för en ung studentska att med kandidatbetyg i handen komma in i skolvärlden. Marie-Louise Lundström visste råd. Hon skaffade sig även den formella kompetensen, därigenom att hon genomgick tredje årskursen vid Kungl. Högre Lärarinneseminariet. Hur många skulle ha gjort detta efter?

Sedan fröken Lundström en tid vistats i Frankrike för språkstudier, fick hon plats som lärarinna vid Lunds fullständiga läroverk för flickor. Under tio år hade hon här, av alla högt skattad, sin verksamhet, och kallades 1905 att förestå det nybildade Privata högre lärarinneseminariet

i Lund; och här ligger måhända Marie-Louise Lundströms hittills mest betydande insats.

Det var många intressen, som för den nya seminarieföreståndarinnan fräddes i förgrunden, främst väl frågor av rent organisatorisk art. Det gällde, att i den nya institutionen bereda rum för de matematiskt-naturvetenskapliga ämnena, ty genom den nya läroverksstadgan så väl som genom ändring av kursplanen i flickskolan ställdes nya krav på blivande lärarinnor. Det gällde för ledningen av Lundaseminariet att främja "en solid fackutbildning i de matematiskt-naturvetenskapliga ämnena såväl som i de humanistiska". Och för visso kunde universitetsstaden bjuda seminariets elever stora fördelar: många goda lärarekrafter stodo till buds, och på universitetets institutioner kunde i många fall bildningsökande unga kvinnor inhämta de kunskaper, som i de naturvetenskapliga ämnena kunde anses nödvändiga för en blivande lärarinna.

Om nu de matematiskt-naturvetenskapliga ämnena, tack vare universitetet, hade särskilda försäkringar att trivas vid seminariet i Lund, så var detta icke mindre fallet med de rent humanistiska. Ty Marie-Louise Lundström, själv utpräglad humanist, förstod att samla kring sig en rad av intresserade kolleger. Den gamla av fröken Balkenhausen en gång ingjutna kärleken till historien satt ännu kvar: och det är väl icke utan, att fröken Lundström för mer än en av de blivande lärarinnorna i det stycket blev vad hennes första lärarinna en gång varit för henne själv.

Varmt, ja storartat var det intresse, som fröken Lundström hade för alla sina elever, och för vilket hon också rönt många bevis på tacksamhet och förståelse. Det goda hjärtelaget, den aldrig svikande omsorgen om de unga kvinnor, som voro åt henne anförtrödda gjorde Marie-Louise Lundström till den högt uppskattade föreståndarinnan hon blev. Hennes personlighetsvård av eleverna präglades alltid av en strävan att rikta deras häg mot livets andliga och intellektuella värden, att lära dem göra dessa värden till sin egen innersta egendom, och därigenom kunna leva på dem. Ett led i dessa strävanden voro också de årliga festerna på Seminariet. Här bjöds en skönhet i arrangemangen, en rikedom i innehållet, som vi aldrig skola förgäta.

När seminariet år 1916 genom omständigheter, över vilka varken seminariets styrelse eller föreståndarinna kunde råda, kom att upphöra med sin verksamhet, återgick fröken Lundström till flickskolan och mottog, som ovan nämnts, platsen som föreståndarinna för Malmö högre läroverk för flickor.

Många, många äro de, som kommit i beröring med Marie-Louise Lundström och som i henne lärt känna den goda lärarinnan, det präktiga förestyret, den förträffliga kamraten, den överseende vännen, den intressanta personligheten.

ANNA THORN.

På grund av typografistrejken

och de svåra förhållanden denna medfört, se vi oss tvungna att utge Idun i ett skick som är långt ifrån tillfredsställande. För de tryckfel och andra brister, som vidlåda detta nummer, anhålla vi om våra läsares välvilliga överseende och hoppas att längre fram genom tillökning i texten kunna lämna ersättning för de inskränkningar vi nu nödgats företaga.

Redaktionen av Idun.

TAPETKOMANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 99 05. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

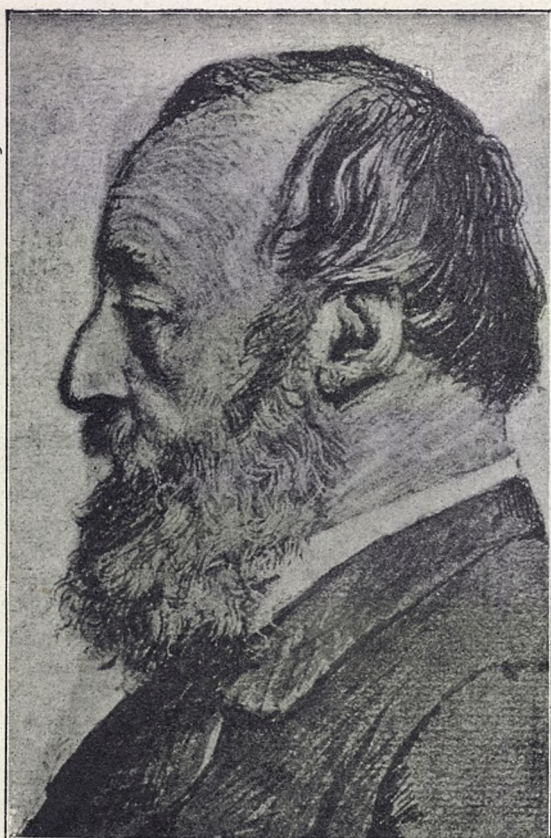
Säljer bästa TAPETER över hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvaliteter till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Bästa inköpskälla för målare och större förbrukare.

Iduns Kokbok

AV ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokboken för det svenska hemmet. — — — — —

9:de upplagan nu utkommen. Pris kr. 7: — inbunden. — — — — —

Gottfried Keller som lyriker.

För Idun av TERESIA EURÉN.

Den nittonde juli hade hundra år förflutit, sedan Gottfried Keller föddes därnere i Zürich, i det lilla bergland som nu mer än någonsin drar världens blickar till sig, då ju huvudsätet för nationernas förbund förlagts dit. Den friska alpluften genomtränger hans diktning, och politisk vidsyn hör till hans kännetecknande egenskaper, det ligger nära till hands att erinra om honom just nu — och särskilt om hans lyrik! Ty som novellens mästare och som den oförliknelige Gröne Henrik är ju Gottfried Keller skattad även i vårt land, men hur många känna till hans poesi? Det var emellertid genom den han först väckte uppmärksamhet, och ännu så sent som år 1889 ombesörjde han själv en upplaga därav i sina samlade verk. Lyriken kan alltså i viss mening sägas vara hans a och o, det första och det sista, och med rätta framhåller hans senaste levnadstecknare, Emil Ermatinger*), att »hela människan såväl som hela diktarren rymmes däri.»

Med den humor som var hans naturs innersta kärna, och det stänk av cynism som hårda erfarenheter efterlämnat, har Keller skämtat om lyrikens betingelser och antytt varför han måst avstå från dess uteslutande tjänst. Varje god dikt betyder, säger han, »ett så förskräckligt slöseri med konsumerade viktualier och nervförbrukning» med mera, »och så får man arkvis betalt, och sex strofer fylla inte ens två sidor — vem kan då vilja gå och bli lyriker!»

Visst är att yttre omständigheter, ej minst ekonomiska, i alla tider på ett förödmjukande sätt gjort intrång i litterär produktion, men i detta särskilda fall har vad lyriken direkt förlorade så rikligt indirekt ersatts på annat område

att förlusten endast är skenbar. Fredrik Böök har sagt om Gröne Henrik att den boken är så full av lyrik som ett busksnår av fågelkvitter. Och det säger ju åtskilligt om arten av Gottfried Kellers lyrik. Den är ej bunden vid versens form, och dess styrka ligger ej i rytmer och rim, ehuru han skapat en del mycket sångbara visor, som tidigt lockade kompositörer och kommo på folkets läppar, och ehuru han i enstaka fall format utsökt konstfulla strofer.

Det centrala i Kellers poesi, det som på ett förunderligt sätt griper många som eljest står oförstående inför hans dikter, är hans naturlyrik. Den har en oförvansklig fågring. Ett landskaps själ talar till oss direkt ur många av hans dikter, i nattstämning, i middagssol, under högsommarglöd eller vinterkyla; människosjälen i ständig kontakt med naturen, hämtande styrka och klarhet därur, hänfört hyllande dess outtömliga rikedomar av kraft och skönhet — detta är en syn som upprepade gånger möter oss. Låter det kanske banalt abstrakt? Hans framställningssätt är konkret personligt — trots den ofta föga originella versramen. Den tycks han mest ta helt sorglöst var han finner den — vi känna igen Heine, Rückert och andra. Men det är ett ringa fåtal av hans dikter som ej detta oaktagat bär prägeln av att vara just hans. Det ligger nog ibland i ordvalet, i en viss brytning på målet, det ligger framför allt i hela hans grepp på ämnet, i den personlighet som här förnimmer och reagerar.

En direkt personlig dikt blir dock hans poesi sällan, därtill är han alltför stolt och försynt, men där något sådant kommer fram är det på ett välgörande sanningskärt sätt, med ett anspråkslöst leende, om än stundom med en sorgsen glimt i ögat. Man ser för sig de märkliga, av livet genomarbetade dragen, mycket underförstås, fast föga säges. En självbespeglare är han icke, han söker sin plats i det stora hela, och detta tar hans intresse i första hand, det må nu heta världsalltet, naturen eller staten.

Själv har han yttrat att »partilidelsens patos» till en början var »en huvudådet» i hans diktning och omtalat hur han bokstavligen med klappande hjärta skanderade sina vreda politiska strofer. Det var Herweghs sång som »likt en trumpetstöt» väckt honom och föranlett hans första framträdande inför offentligheten. »Och jag kan icke beklaga», tillägger han, »att det var den levande tidens kallelse som avgjorde min livsriktning.» Det var i början på 1840-talet. I Zürich samlades en krets av inhemska och utländska stridbara frihetsvänner. Man behöver ju endast nämna sådana namn som Herwegh och Freiligrath för att ange den ton efter vilken unga Gottfried stämde sitt instrument. Största inflytandet på honom hade kanske dock den mindre kände Ludwig Follen. Av sin far hade Keller ärvt starka politiska instinkter, och revolutionen blev den uppenbarelse som gjorde medvetet för honom diktarkallet och kom honom att överge sina målarstudier. Naturligtvis saknas ej bland ungdomsdiktarna erotiken, men den är av ett blekt romantiskt kynne, en föregångare till Anna-episoden i Gröne Henrik. Patrioten och frihetskämpen har övertaget och gör sig gällande även utom sitt egentliga område, så till exempel i den originella cykeln Eldsidyll, där skildringen av en

eldsvåda på landsbygden växer ut till symbolisering av världsbranden under revolutionsåren.

Den följande periodens lyriska avmattning tillskriver Keller också delvis den politiska reaktionen, bristen på stora, gemensamma rörelser: »anden svävar över vattnen men ej över ett vattenglas!»

Det var ju dock mycket annat som här samverkade. Han togs till en början helt i anspråk av sina universitetsstudier i Heidelberg och sin fortsatta utbildning för författaryrket, särskilt i Berlin, vartill å båda hållen hans ungdoms dikter indirekt förskaffat honom statsunderstöd. Hans tidsödade dramatiska försök, hans roman- och novelldiktning, där mästareskapet snart nog tillerkändes honom, absorberade under en längre period skaparkraften, för att nu icke nämna att han under fjorton års tid innehade ett viktigt offentligt ämbete, såsom »statsskrivare» (sekreterare hos Stora rådet) i Zürich. Sedan han tagit avsked från denna befattning, upplevde han en lyrisk eftersommar, och några år senare utkommo hans Samlade dikter.

En liten volym Nyare dikter hade dock sett dagen under mellantiden. Redan i dessa har det politiska inslaget förtunnats, och längre fram utvecklas en allt rikare omväxling i motiv. Det har sagts att Kellers poesi är i övervägande grad episk. Han älskar ju att skildra, och hans dikt får gärna form av en berättelse, ofta med inre parallell. Rena ballader skrev han dock först på äldre dar. Men den episka bredden kan han också helt frångå och avskjuta små uddiga epigram, där humorn vässats till satir, eller forma en sonett med starkt förtätad stämning.

Kellers dikter ha värdesatts på olika sätt från olika håll. Den nyare tyska kritiken tycks emellertid ense om deras halt. Ur mer än en synpunkt framhålles till exempel av Richard Meyer, Emil Ermatinger, Ricarda Huch hur högt denna poesi står. Vad samtiden beträffar, så fick ju Keller göra bekantskap både med en sorts recension inför vilken han rusade på sig som efter »en dusch av mandelmjök och limonad» och en annan sort, vars svar blev en axelryckning eller ett kraftord, men även en aktyningsfull kritik, vilken han å sin sida respekterade, och en uppskattning som beredde honom den fulla förståelsens glädje. En så subtil kännare som Theodor Storm utvalde ur samlingen ett fåtal dikter dem han reservationslöst skänkte sin högsta beundran, men inom dessa snäva gränser fann han då också »lyrikens renaste guld». Många torde instämma i hans omdöme — sedan beror det ju på hur mycket eller hur litet »slagget» väger på den ena eller andra vågskålen.

Den som är tillgänglig för Kellers egenart måste känna en ren och djup tillfredsställelse vid kontakten med denna manliga optimism, denna vackra och ödmjuka livskärlek. I en dikt om tideu — som Keller liknar vid ett pergament, där envar med eget blod skriver sin levnads skrift — förekommer följande rader:

»Till dig, du underbara värld,
med livets röda pränt
jag skriver nu mitt kärleksbrev
på detta pergament!»

Det bästa av hans lyrik — liksom av allt han diktat — är ett kärleksbrev till livet i de skiftande gestalter vari det tett sig för honom.

*) Gottfried Kellers Leben (1915).

Adelsfröken som bondflicka.

Novell av ALEXANDER PUSJKIN.

Översatt av Erik Norling.

(Forts.) Frukostbordet var redan dukat och miss Jackson satt där, målad och utklutad, och bredde sig smör på tunna bröds-kivor. Lisas far berömde sin dotter för den tidiga morgonpromenaden.

— Ingenting kan vara nyttigare, sade han, än att stiga upp med solen.

Och därefter citerade han en massa exempel på hög levnadsålder han funnit i sina engelska tidskrifter och tillfogade den anmärkningen, att alla som nått hundra år, i hela sitt liv haft för vana, att lämna sin bädd vid daggroningen både vinter och sommar.

Lisa hörde inte på honom. I tankarna genomlevde hon ännu en gång det som hänt henne på hennes morgonpromenad och påmide sig ord för ord Akulinas samspråk med den unge jägaren — och hennes samvete begynte göra henne förebråelser. Förgäves sökte hon intala sig, att det som sagts inte i minsta mån överskridit anständighetens, den goda tonens gräns och att hennes lilla pufs omöjligen kunde dra med sig några följder. Hennes samvete överröstade hennes förstånd. Det löfte för nästa dag hon varit nog oförsiktig att ge plågade henne mer än något annat, och hon kände sig allt fastare besluten att inte hålla sin högtidliga ed. Men — kunde det inte hända, att Alexis, otålig och förargad över att vänta förgäves, helt enkelt vandrade in till byn och där uppsökte smeden Vassilis dotter, den verkliga Akulina, en tjock flicka med koppärrigt ansikte, och på det sättet komme under fund med hennes lättsinniga uppfåg? Tanken på denna möjlighet ingav Lisa stor förskräckelse, och sålunda beslöt hon definitivt, att nästa morgon åter uppenbara sig i skogen som Akulina.

Alexis å sin sida var hänförd. Hela dagen fänkte han inte på något annat än sin nya bekantskap, och inte ens om natten, eller ännu mindre då, lämnade bilden av den unika skönheten hans fantasi. Knappt hade det dagats, förrän han var i kläderna. Han gav sig inte ens tid att ladda sitt gevär. I sällskap med hunden Spogar skyndade han ut i fria luften och nästan sprang till den avtalade platsen.

Nära en halvtimme förgick i odräglig väntan. Äntligen uppfångade han en skymt av en blå sarafan bland buskarna. Det var verkligen Akulina som kom. Hon log åt hans hänfödda tacksamhet, men Alexis märkte ganska snart, att hennes ansikte bar spår av ledsnad och bekymmer, och han fordrade att få veta orsaken. Lisa bekände, att hennes ordhållighet syntes henne lättsinnig och att hon ångrade den. För denna gång hade hon emellertid inte velat bryta sitt löfte, men detta möte vore ovillkorligen deras sista; de borde ju förr dess hellre avbryta en bekantskap, som ju inte kunde leda till något gott.

Allt detta sades naturligtvis på det mest lantliga språk. Men sådana känslor och en sådan tankegång hos en enkel bondflicka satte Alexis i förvåning. Han utfömde hela sin övertalningskonst på att avleda Akulina från detta beslut; han bedyrade henne renheten i sina syften och lovade att aldrig ge henne orsak till ånger. Allt skulle ske, som hon önskade det, bara hon inte berövade honom hans enda glädje, glädjen att — minstone få se henne, om också endast en gång i veckan — det bad och besvor han henne om. Han talade passionens språk och var i detta ögonblick förälskad.

Lisa hörde på honom under tystnad.

— Lova mig, sade hon till sist, att aldrig söka upp mig inne i byn och aldrig fråga efter mig. Lova mig, att inte fodra några andra möten än dem jag själv ger er tecken till.

Alexis ville genast svära vid den heliga fredagen, men hon avhöll honom därifrån med ett leende.

— Någon ed behöver jag inte; jag nöjer mig med ett enkelt löfte.

Så gingo de vänskapligt pratande omkring i skogen ganska länge, tills Lisa fann tiden inne att gå hemåt.

De skildes. Lämnad ensam kunde Alexis omöjligt begripa, hur en simpel bondlös efter två sammanträffanden lyckats få en sådan makt över honom. Hans förhållande till Akulina hade för honom nyhetens hela friska behag, och ehuru den besynnerliga bondflickans villkor för framtida möten tycktes honom hårda, kom han dock inte ett ögonblick på den tanken att bryta sitt löfte. Det förhöll sig så, att Alexis, trots sin olycksbådande symboliska ring, trots sin hemlighetsfulla korrespondens och sina mörka livsbesvikelser, egentligen var en duktig levnadsfrisk ung man med ett hjärta, som ännu var mycket tillgängligt för rena och enkla glädjeämnen.

Finge jag nu frifft ge efter för mina böjel-

ser, skulle jag utan tvivel med all möjlig utförlighet skildra, hur de två unga människorna träffades, hur deras ömsesidiga sympati och förtrolighet växte, och skildra vad de fänkte och sade. Men jag vet alltför väl, att de flesta bland mina läsare icke skulle dela mitt nöje. Och de ha nog rätt; i regeln äro sådana enskildheter onödiga och långtråkiga, och därför skall jag också förbigå dem och endast meddela, att knappt två månader hunnit förgå, innan Alexis fann sig ohjälpligt förälskad. Även Lisa var allt annat än likgiltig, ehuru hon inte förrådde så mycket. Båda de unga voro lyckliga i den närvarande stunden och njöto den och bekymrade sig föga om framtiden.

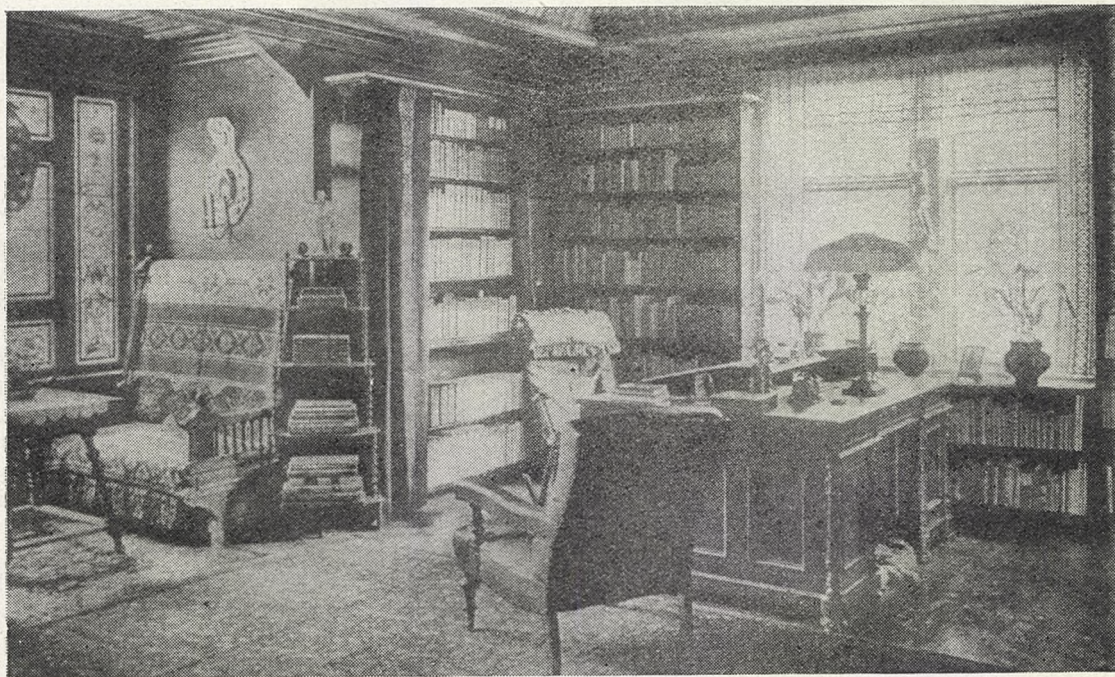
Tanken på att knyta ett olösligt förbund med varann hade nog ofta flugit genom deras huvuden, men aldrig hade någon av dem yttrat ett ord om detta. Skälet är tydligt nog: hur mycket än Alexis höll av sin vackra Akulina, kunde han ju inte blunda för avståndet, som skilde honom från en fattig bondflicka, och Lisa å sin sida visste alltför väl, vilken fiendskap det rådde mellan fäderna, och vågade inte hoppas på några utsikter till en ömsesidig förening. Huru som helst låg det ändå något hemligt bestickande för hennes egenkärlek i föreställningen om att få se arvtagaren och herren till Tugilovo för smedsdottrens fötter.

FRU SUSEN RYDBERG.

VIKTOR RYDBERG.

VIKTOR RYDBERGS ARBETSNUM SÅDANT DET STOD PÅ EKELIDEN.

Nyligen ordnat i en för ändamålet uppförd paviljong å Skansen och skänkt av skaldens efterlämnade maka fru Susen Rydberg född Hasselblad, som även lagt hand vid inredningen.

**Fyrternets
FISKBULLAR
KAVIAR
SARDINER
RADHES ANJOVIS**

i ostronsås, Kryddsill, Matjössill, Aptil-
bitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill,
Skinn- o. benfri ostronanjovis. Leverer-
as i bleckkärl.

**A.-B. Sveriges Förenade
Konserverfabriker**

GÖTEBORG Kungl. Hovlev.

**Till tvätt
och däckning!**

Ersättning för tvål och såpa.

**GAHNS
TVÄTTEXTRAKT**

graderade flaskor.

En flaska till 100 liter vatten

Om bruksanvisningen följes
erhålles tillfredsställande resultat.

**MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN**

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:
**MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"**

**ANVÄND
HENRIKSSONS
PUDDINGPULVER**

UTMÄRKT TILL ALLSLAGS BAKNING

**SOLIDAR
TVÄTT-EXTRAKT**

rätt använt gör tvätten ren,
vit och len. Alltså ingen
irritering av huden. Där-
för fördelaktigast
till barn tvätt.

Då inträffade plötsligt en viktig händelse,
som hotade att avbryta deras förbindelser.

En klar och kylig morgon, en av dessa
mornar som vår ryska höst har så många,
begav sig Ivan Petrovitsch Berestoff ut på
jakt, med tre par hundar, en betjänt och en
mängd stallpojkar. Lockad av det strålan-
de vackra vådret befallde samtidigt Gregor
Ivanovitsch Marovski sin stallknekt att
sadla hans stubbsvansade ridhäst och tog
sig en promenad omkring på sina ang-
liserade ägor. Då han närmade sig gräns-
skogen, fick han se sin granne, som satt
där stolt på sin häst, iförd en rävskinns-
fodrad överrock, och inväntade den hare,
som hans drängpojkar genom skrik och
klappande höllo på att jaga ut ur snären.
Om Gregor Ivanovitsch kunnat förutse det-
ta möte, hade han säkert vänt om; nu kom
sammanträffandet alldeles oväntat, och han
befann sig på endast ett bösshalls avstånd
från Berestoff. Det var ingenting att göra
åt saken; som bildad europé red Marovski
fram mot sin fiende och hälsade hövligt på
honom. Berestoff besvarade hälsningen un-
gefär med samma iver som en fångslad
björn utvecklar, när han på sin herres be-
fallning nödgas göra sina bugningar inför
publiken.

I detta ögonblick sprang en hare upp ur
busksnären och kilade ut på fältet. Bere-
stoff och betjänten skreko av jaktiver, släp-
pte lös hundarna och följde själva efter i full
galopp. Marovskis häst, som icke var van
vid jakt, blev skrämmd av detta oväsen och
rusade med. Marovski, som ansåg sig för
en god jägare, gav sin häst fria tyglar och
lyckönskade sig i hemlighet till detta till-
fälle att undslippa ett ovälkomme sällskap.
Men då hästen fick syn på en brant slutt-
ning, ryggade han, gjorde ett häftigt sido-
språng och kastade av sin ryttare. Det slag
Marovski fick mot den hårdfrusna marken
var ganska våldsamt, han blev liggande,
under musliga svordomar över sin stubb-
svansade häst, som nu lika plötsligt åter-
kommit till besinning och stod stilla, så snart
han kände sig kvitt sin börda.

Ivan Petrovitsch red fram till Marovski
och frågade, om han skadat sig. Under ti-
den hade betjänten fått fatt i den olyckliga
hästen och ledde honom vid tygeln. Han
hjälpste upp Marovski i sadeln igen, och
Berestoff inbjöd denne att komma med hem.
Marovski ville inte tillbakavisa bjudningen,
då han ju kände sig skyldig Berestoffs tack-
samhet. Och sålunda återvände Berestoff
från sin harjakt med sin sårade fiende näs-
tan som en krigsfånge.

De bägge grannarna åto frukost tillsam-
mans och hade en mycket vänskaplig prat-
stund. Marovski bad Berestoff att få låna
hans droska, ty han insåg det omöjliga i
att efter sitt fall från hästen rida tillbaka
hem. Berestoff följde honom artigt till vag-
nen, och Marovski i sin tur ville inte ta av-
sked, förrän han fått Berestoffs bestämda
löfte på att följande dag jämte sin son,
Alexis Ivanovitsch, komma till Trilutschina
och äta middag. På så sätt syntes en gam-
mal djupt rotad fiendskap bli bilagd, tack
vare en skrämmd stubbsvansad stuf.

Lisa skyndade emot sin far.

— Vad står på, kära pappa, frågade hon
helt överraskad. Varför hållar du? Var
har du din häst, och vems är droskan?

— Det kommer du aldrig att kunna gissa,
min flicka lilla, svarade Gregor Ivanovitsch,
och därefter berättade han själv, vad som
hände.

Lisa ville inte tro sina öron. Gregor
Ivanovitsch gav henne ingen tid att hämta
sig från sin förvåning. Han meddelade hen-
ne på samma gång, att de bägge herrarna
Berestoff nästa dag skulle äta middag hos
dem.

(Forts.)

INACKORDERINGAR

INACKORDERING önskas und-
1 å 2 mån. för 18-årig flicka i
bildad familj å herrgård i mel-
lersta Sverige där ungdom finns
och moderlig tillsyn kan påräkn.
Svar med prisuppgift till »Som-
martrevnad», Iduns Exp.

FÖR en 18-års yngling, frisk,
stark, men efterbliven, sökes lämp-
ligt hem på landet, där utbildn.
och ledn: kan erh. Sv. till Kon-
sul Ryberg, Nyköping.

LÄS- OCH LEKKAMRAT till
10-årig dotter önskas omkr. nästk.
15 sept. Adress friherrinnan A.
Åkerhielm, Dylta Bruk-

I SMÅLÄNSKT PRÄSTHEM,
i vars närhet god skolundervisn.
kan meddelas t. o. m. 5:te o. 6:te
klass, mottagas till fostran och
vård 1 å 2 flickor eller mindre
gossar. Samvetsgrann tillsyn ut-
lovad. Svar till »Kyrkoherdefa-
milj», S. Gumaelii Annonshyrå,
Stockholm, f. v. b.

Kamrat, gosse eller flicka
sök. t. två barn i söml. prästg.
som skola läsa 1:a klassens kurs
Adr.: Kyrkoh. Edström, Björkvik

**A B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKEN
GÖTEBORG**

Flyglar, Pianon, Orglar
från landets förmåsta
fabriker.

SINGER

”Sybordsmaskiner”

Slott & Herrgårdar

Vid behov av vykort tillskriv oss.
Vi framställa äkta Bromsilverkort
efter insända fotografier i förstklas-
sigt utförande:

500 st. pr motiv Kronor 44:—
1,000 » » » » » 69:—

Atelier S. Almquist, Hälsingborg.

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält fördrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess ange-
näma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

D:r A. KARSTEN
Mediciskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

GÖTEBORGS GYMNASSTISKA INSTITUT
Förmåligaste specialkurs i
MASSAGE O. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt

Med. D:r Emil Kleens
ettårig kurs i massage och sjukgymnastik
för herrar och damer. Begär prospekt.
Engelbrektsgränd 43, Stockholm.

Stockholms Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgränd 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Institut för Kvinnliga Läkareassistenter,
Nytorgsgat. 23 A, Stockholm.
börjar ettårig utbildningskurs den 15 sept. 1919. Noggrann undervisning av kompetenta lärare i anatomi och fysiologi, sjukgymnastik och massage, friskgymn. och idrott, sjukdomslära, rörelselära, invärtes och utvärtes sjukdomar, laborationer, elektricitetsbehandling, fysikaliska behandlingsmetoder, sjukvård, barnavård och hygien. Praktiska övningar. Kursavgift 1,000 kronor. Platsansaffning efter godkänd kurs. Begär prospekt!

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstskålna mottagas ej.

Velvet Complexion.
Överträffligt hudmedel.
»Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:— plus porto.
FRANSKA PARFYMMAGASINET,
Hovleverantör,
Drottninggatan 21, Stockholm.

FREJAMI PASTILLERNA
tylla såväl hygienens som den goda smakens krav.
Välgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.
REN SOCKERPRODUKT
SALJAS ÖVERALLT

Annonsera i Idun!

Strängnäs Husmodersskola.
Ny kurs börjar den 26 augusti. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt mot porto FRU M. BRAUNE. Strängnäs.

Elfjällens Husmodersskola, Jemshögshy
börjar sin 18:de kurs 20:de Sept. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering m. m., samt väfnader och handarbeten. Prospekt mot dubbelt porto. Selma Gustafson, föreståndar:na

GÖTEBORGS NYA HUSMODERSSKOLA, Södra Allég. 2 A. Rt. 106 24.
Husmoderskurs på 1 term. börj. d. 10 sept. Grundl. o. prakt. underv. i enkl. o. finare matlagning o. bakn. konserver, dukn., server. m. m., linnesömn. utan träckel. (hvarje elev disp. en symask.) hälso o. sjukvårdslära, barnav. (valfr.). Prosp. o. uppl. på beg.

Nobynäs Hushållsskola.
Hösttermin från den 1 sept.—15 dec. 1919.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, härligt läge i hälsosam trakt å Småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs hållplats linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas av skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem.
Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon Munkakvarn 4.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 23:dje termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1919. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar av bär, frukt grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Adress till 28 aug. Nyåker, Leksboda, sedan Stockholm.
Prospekt, ref. och närmare upplysning på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Herrsätra Skola,
8-klassig flickskola, helpension, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertälje. Infödd tyska, skolkökslär., exp. musklär. ANNA SUNDIN.
Adr. till 20 juni Molstabergr, Mölnbo, sedan Carlberga, Södertälje.

S:ta Birgittaskolan
Regeringsgatan 19—21, Stockholm
Allm. Tel. 5190. Förmåligaste läroanstalt för kvinnligt handarbete. Rikst. tel. 141 08
Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetssöm, Knyppning, Monteringar o. Gobelinväfnad. Filet ancien m. m. Föreläsningar: Comtesse G., Fru Alma Welanders-Philip, Fru Ellen Nordenstreng.
Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. Höstterminen börjar 15 sept. 6 frielever.
EMMY KYLANDER.

Lyckade bakverk
åstadkommas lättast med
Nornans Jästpulver
vid småbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningemedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast.
Säljes överallt i burkar å 15, 25 och 50 öre.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

MAN BÖR ALDRIG köpa »billig» skokrämm eller »vilken sort som helst» utan ovillkorligen fordra det fullt förstklassiga fabrikatet »VIKING».

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

Florodol-Tvål var morgon ny
Skänker ungdomligt vacker hy.

JABGER. FOTO.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 26, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Extra fin Gotlands Kryddsill
i burkar om 3 kg. å 6:50 pr burk. 5 burkar franco Stockholm. Beställningar emottagas genast. Leverans sker Sept.—Okt.
AKTIEBOLAGET HALOR,
Ronehamn.

Gynna svensk industri!

Köp Husqvarna symaskiner!

PHOSPHO-ENERGON PILLER
FORORDAS AV LÄKARE
» Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»
SALJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Hörselbruk PROFESSOR A. VESTERBERG.

FLÄTOR förfärdigas av Edert avkammade hår för endast 7 kr. pr st.
Förstklassigt arbete garanteras.
A. Johansson, Korsnäs.
Obs! Adressförändring!

Mot grått hår och mjäll
Härmed meddelas att det utmärkte och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som förhindrar håravfall och fullständigt borttager mjäll och som i över 40 års tid förts i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmorgsgat. 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Riks- och Sthlmstel. Norrviken 214. Pris 6:30 kr. fraktfritt.

"VIND"
läskande, uppfriskande
BON-BONS

En skön svalka i sommarvärmen är "VIND" Bon-Bons.
Säljes överallt i påsar å 25 öre.
PIX AKTIEBOLAG - GEFLE.

Göteborg

Tellerins MARGARIN
ÄR BÄST